

УДК 330.322:332

Литвинчук В. С.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ КИЇВСЬКОГО РЕГІОНУ

У статті наведені методико-прикладні рекомендації щодо залучення інвестицій у промисловість Київської області та проаналізовано стан регіону. Проведена оцінка інвестиційної привабливості столичного регіону за результатами 2016 року.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, можливості, стратегія розвитку.

Lytvynchuk V.

MODERN TRENDS OF INVESTMENT ATTRACTION OF KYIV REGION

The article presents methodological and applied recommendations about investments attraction to the industry of Kyiv region and, analyze the state of region. The evaluation of investment attractiveness of the capital region is provided in this article by the results of 2016.

The issue of investment attractiveness acquires importance in today's post-crisis economic conditions. The successful development of all fields of activities depends on the efficiency of investments. The formation of investment resources as well as the level of investment attractiveness increasing depend investment policy of the government and enterprise both. Therefore, it is important to pay attention to the issues that related to activation of investment, researching of the current state of investment attractiveness and conditions for it's development, investment policy trends.

Kyiv region has one of the largest capacities in the country because of transit potential, developed transport infrastructure and highly qualified workforce, so it will be the evaluation of investment attractiveness to become the indicator of investment opportunities. Analysis of the investment market of Kyiv region executed in the article in three phases, during which are provided collection, research and analysis of the data and predictions of possible changes to investment market are described.

In the first stage was made the review of general characteristics of the region, such as GDP and GRP, trade balance etc. Was determined that the investment potential of the region is not used at full capacity, mostly it is owing to risks in different fields. Weaknesses mentioned below should be highlighted: lack of technology parks and

innovation funds in the region, the complexity and duration of procedures related to the construction and land ownership registration; closeness and incompetence of the government, corruption. The main strengths of the region are expressed in providing investment forums, creating the investment proposals bases of the region; favorable geographical location; human capital.

In the second stage was made the analysis of investment attractiveness rating for the region provided for past years by the Institute of Economic Research and Policy Consulting. Was provided the calculation of investment attractiveness index for the identical method based on 2016. The obtained data indicate the average level of investment attractiveness of the region.

The analysis of Development Strategy of Kyiv region for 2015 is provided in the third stage. Its first result was the increasing of capital investments in the Kyiv region. Was provided the research of expected changes from implementation of Development Strategy for Kyiv region for the period to 2020, such as increasing of regional competitiveness, increasing of income per capita, increasing of the volume of GRP, and foreign direct investment by 61%.

In conclusion were proposed the activities aimed at ensuring transparency and fair administrative regulation, strengthening the fight against corruption, upholding the rights of investors, creating a high-tech production. The implementation of steps, listed above will help to attract new investment resources.

Key words: investment, investment attractiveness, opportunities, development strategy.

Литвинчук. В. С.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КИЕВСКОГО РЕГИОНА

В статье приведены методико-прикладные рекомендации по привлечению инвестиций в промышленность Киевской области и проанализировано состояние региона. Проведена оценка инвестиционной привлекательности столичного региона по результатам 2016 года.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, возможности, стратегия развития.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Питання інвестиційної привабливості набуває важливості у сучасних пост-кризових умовах господарювання. Від ефективності здійснення інвестиційної діяльності залежить успіх розвитку усіх сфер діяльності. Формування інвестиційних ресурсів та підвищення рівня інвестиційної привабливості залежить від ефективної інвестиційної політики держави та підприємства. Саме тому важливо приділяти

увагу питанням, що пов'язані з активізацією інвестування, вивченням сучасного стану інвестиційної діяльності, та тенденціям інвестиційної політики.

Аналіз сучасних досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідженню питань, пов'язаних із інвестиційною привабливістю, присвячені науково-практичні роботи І. О. Бланка, І. Ваховича, В. В. Гомольської, Г. О. Доленко, С. Максименко, Л. Мармуль, Д. М. Стеценка, І. В. Хмарської та ін.

Цілі статті: дослідження інвестиційної привабливості регіону для залучення інвестиційних ресурсів, визначення рейтингу регіону за рівнем інвестиційної привабливості та характеристика основних тенденцій розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. З метою оцінки інвестиційної привабливості регіону проведемо аналіз інвестиційного ринку Київської області в три етапи. На першому етапі проведемо збір інформації щодо інвестиційної привабливості регіону. Наступним етапом стане вивчення та аналіз зібраних даних, а також виявлення тенденцій зміни інвестиційного ринку. Завершальним етапом буде прогнозування майбутнього стану ринку регіону.

Київська область площею у 28,1 тис км. кв., що нараховує 25 районів, чисельність населення якого, складає 1725,4 тис жителів, у загальному обсязі ВВП частка області складає 4,54%. За обсягами ВРП, область належить до п'ятірки економічно розвинутих регіонів України. Протягом останнього десятиліття частка ВРП Київщини в загальнодержавному показнику постійно зростала, характерною особливістю Київщини є її багатогалузева економіка з переважанням сфери послуг. Однак, в зовнішньоторговельному балансі область має негативне сальдо, обсяг імпорту перевищує майже у два рази.

За рейтингом інвестиційної привабливості регіонів Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, Київська область знижує позиції на 6 сходинок порівняно з 2014 роком та посідає 13-те місце з 27 можливих у 2015 році.

З оцінки групи жорстких факторів, Київська області займає 9-ту позицію серед 27-ми регіонів України. Єдиним з факторів, що негативно впливає – є «Трудові ресурси», саме через «відтік» робо-

чої сили в столицю. «Дохід на одну особу» є одним з найвищих показників серед регіонів.

У рейтингу за групою м'яких факторів область займає 15-ту позицію, через складові «Податки та збори», «Корупція», «Адміністративні процедури» та «Дотримання прав власності» область, що знижують інвестиційний потенціал регіону. Рівень ділового клімату є достатньо низьким, область входить у п'ятірку регіонів України з найменш оптимістичними поглядами на перспективи покращення ділового середовища.

Інвестиційний потенціал регіону використовується не на повну силу, це пов'язано з ризиками у різних сферах. Можна виділити слабкі та сильні сторони:

- відсутність на території області технологічних парків, інноваційних фондів;
- складність і довготривалість процедур, пов'язаних із будівництвом та землеволодінням;
- закритість та некомпетентність влади, корупція;
- + проведення інвестиційних форумів, створення бази даних інвестиційних пропозицій області;
- + вигідне географічне розташування;
- + людський капітал.

У зв'язку з цим, Київська обласна державна адміністрація та Київська обласна рада за сприяння Проекту Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» розробляють План реалізації (на 2015–2017 роки) до Стратегії розвитку Київської області на період до 2020 року та розробили Програму залучення інвестицій та поліпшення інвестиційного клімату в Київській області на 2016–2018 роки.

Завдяки Стратегії розвитку Київської області відбулося перше зростання капітальних інвестицій до Київського регіону. Наразі кількість капітальних інвестицій до Київської, Дніпропетровської та Львівських областей є найбільшою. У відсотку до загального обсягу на м. Київ приходиться 32,3%, капітальні інвестиції до області у 3,6 рази нижче ніж до самого міста.

За джерелами фінансування найбільшу частку у структурі капітальних інвестицій займають Власні кошти підприємства-63,8%. Друге місце у структурі займають позикові банківські кош-

ти – 15,3%. Частина інших джерел у сукупній структурі не перевищує 4%.

Даний розподіл виник саме через складність отримання позичкового капіталу і його високу вартість. Українські кредити з високою відсотковою ставкою неприйнятні для іноземців, європейські банки також не дуже хочуть виводити свій капітал за межі Європи, а також дорого його оцінюють. Це ускладнює процес пошуку капіталу для інвестицій, тож основною зі стратегічних цілей, що ставить перед собою Держава – є підвищення конкурентоспроможності регіонів.

Для визначення показника інвестиційної привабливості Київського регіону у 2016 році скористаємося методикою, запропонованою Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій.

$$ПІ = \Sigma ЖФ / n_1 + \Sigma МФ / n_2, \quad (1)$$

де ПІ – сукупний інвестиційний потенціал регіону;

ЖФ – жорсткі фактори;

МФ – м'які фактори;

n – кількість факторів.

До групи жорстких факторів належать фактори, дію яких неможливо (або дуже складно) змінити в короткостроковій перспективі. Проте вони значною мірою визначають потенціал області та є базою для середньо- та довгострокових прогнозів розвитку середовища реалізації інвестиційних проектів. Ця група факторів може бути описана за допомогою офіційних статистичних даних:

- природні ресурси – 6,5;
- дохід на одну особу – 4;
- регіональний продукт – 10;
- трудові ресурси – 1,11;
- рівень зайнятості – 6;
- кількість підприємств – 7;
- інноваційний потенціал – 1,43;
- щільність населення – 15.

Група м'яких факторів охоплює фактори, які можуть бути змінені протягом відносно короткого періоду часу та можуть ство-

рювати бар'єри для реалізації інвестиційних проєктів. Фактори, що належать до цієї групи, переважно стосуються сприйняття економічного середовища інвесторами. Названі фактори можна кількісно оцінити за допомогою методів якісної статистики (тобто, через оцінки та очікування економічних агентів, які приймають інвестиційні рішення). До цієї групи відносяться такі фактори:

- діловий клімат – 2,3;
- діловий оптимізм – 1,8;
- ефективність державних органів – 1,5;
- адміністративні процедури – 1,3;
- дотримання прав власності – 1,4;
- корупція – 2,1;
- податки та збори – 1,2;
- відкритість влади – 1,7.

$$ІП = (51,04 / 8) + (13,3 / 8) = 8,04 \text{ од.}$$

Значення ІП = 8,04 од. свідчить про середній рівень інвестиційної привабливості регіону.

За даними розрахунків, у 2016 році Київська область увійде в 15 найбільш інвестиційно-привабливих регіонів України. Протягом року привабливість області за жорсткими факторами дещо підвищиться, насамперед, у результаті покращення оцінок якості інфраструктури та ролі наявних у регіоні природних ресурсів для розвитку підприємств, скорочення революційних дій у столиці та підвищення конкуренції на ринку праці регіону в зв'язку з вимушеною міграцією трудових ресурсів східної території країни.

Від провадження стратегії, та шляхом збільшення інноваційних технологій, а також частки підприємств що підтримують розвиток високих технологій та поширюють інноваційний досвід від впровадженої стратегії буде отримано наступні результати (табл. 1):

1. Зростання частки доданої вартості у валовому регіональному продукті.
2. Збільшення капітальних інвестицій, прямих іноземних інвестицій.
3. Зростання у випуску частки інноваційної продукції.
4. Зростання частки високотехнологічного експорту.

5. Розвиток малих та інших міст, у тому числі районного значення.

6. Підвищення рівня доходів та споживання у сільській місцевості та невеликих населених пунктах.

Таблиця 1

Очікувальний фінансовий результат стратегії розвитку регіонів до 2020 року

Індикатор	Одиниця виміру	Значення базового 2012 року	Значення року завершення дії стратегії-2020
ВРП (у фактичних цінах) у розрахунку на одну особу - відношення регіону з мінімальним значенням до середнього значення по країні (Україна = 100)	грн	28488 (від 13228 до 79729)	55640 (від 29615 до 147577)
	%	46,4	53,2
Наявний дохід у розрахунку на одну особу - відношення регіону з мінімальним значенням до середнього значення по країні (Україна = 100)	грн	21638 (від 15002 до 42577)*	45403 (від 33016 до 95426)
	%	69,3	72,7
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу	дол. США	1199,3 (від 60,1 до 9537)	1950,0 (від 105,0 до 9133)

Досягнення основної цілі стратегії – підвищенні конкурентоспроможності, можливо лише при отриманні фінансового прибутку підприємствами, хоча дана стратегія не гарантує подальше ефективне розпорядження інвестиційними коштами. Тож, до основних завдань доцільно додати пункт зі створення консультаційних центрів та освітніх програм з питань якісного використання грошових надходжень.

Отже, очікувана збільшення валового регіонального продукту на одну особу на 27,152 грн, при цьому оптимальне значення наявного доходу виросте на 23 765 грн. Обсяг прямих іноземних інвестицій зросте на 61%.

Висновки. Проаналізувавши інформацію щодо стану інвестиційного ринку в Київській області було виявлено, що регіон входить в 15 найбільш інвестиційно привабливих регіонів України та має позитивні перспективи. Проте в Київській регіоні існують проблеми, пов'язані як з жорсткими так і з м'якими факторами.

Для покращення стану необхідно вжити заходів в наступних напрямках:

1. Забезпечення прозорого та справедливого адміністративного регулювання, за рахунок зменшення втручання місцевих органів та спрощення адміністративних процедур.

2. Посилення боротьби з корупцією, шляхом зміни існуючої програми протидії корупції, підвищення контролю за виконанням законів, забезпечення прозорості передбачуваної діяльності.

3. Поліпшення захисту інвесторів у питанні невиконання контрактів один з найбільших ризиків, для подолання якого, слід спростити процедуру комунікації між інвесторами та найвищим керівництвом області для реагування других у суді.

4. Залучення інвестицій у новостворене високотехнологічне виробництво, особливістю якого буде покращення екологічної ситуації.

Також для збільшення інвестиційної привабливості слід враховувати думку інвесторів, будувати стратегії на принципах прозорості та зручності для інвесторів, створювати рівні умови для ведення бізнесу.

1. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій «Рейтинг Інвестиційної привабливості регіонів». – 2014 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/Рейтинг%20інвестиційної%20привабливості%20регіонів%202014.pdf>
2. Музика А. Є. Інноваційно-інвестиційна привабливість Київської області / А. Є. Музика, М. О. Власенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://confcontact.com/2015_04_25/7/7_muzyka.html
3. Стратегія розвитку Київської області на період до 2020 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kor.gov.ua/node/11269>